

॥ अथ श्रीसार्वांसच्चरीत ॥ अध्याय ३० ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्गुरुसार्वांनाथाय नमः ॥ ॐ नमो जी सार्व सदया । भक्तवत्सला
करुणालया । दर्शनानूच पयस भक्तभवभया । वहरता तूं संकश्टां लयाक ॥१॥ सुखातीक रावता
निर्गुणान । तो तूं भक्तभावांच्या गुणान । गुंथून हाडलो सगुणान । *संतचुडामणी सार्वानाथा ॥२॥

निजभक्त उद्धाराचें कार्य । संतांक सर्वदा अपरिहार्य । तूं तर सगल्या संतांचो आचार्य । तुकाय ३ अनिवार्य तें
आसा ॥३॥ जाणी धरले तुजे पांय । ताच्या सगल्या दुखबांचो लय । जालो पूर्वसंस्कार उदय । मार्ग निर्भय
निर्धास्त ॥४॥ स्मरून तुमचे चरण । येतात महातिर्थी वयल्यान ब्राह्मण । करतात गायत्री पुरश्चरण । पोथी पुराण
वाचतात ॥५॥ संस्कारहीण अल्पशक्ती । आमी कोण जाणणारे भक्ती । उडयले जरी आमकां ३समस्तीं । दिवचे
नात सार्व अंतर ॥६॥ जांचेर ते कृपा करतात । अकल्पीत महाशक्ती पावतात । आत्म अनात्म विवेक संपत्त ।
वांगडाच प्राप्ती ज्ञानाची ॥७॥ सार्व मुखांतल्या उतरांचे आशेन । भक्तलोक पिशे जावन । उतरां उतरांचे ठशे
जोडून । घेताले भरंवशान अणभव ॥८॥ आपल्या भक्तांचे मनोरथ । जाणटाले पूर्ण सार्वानाथ । पूर्णय करताले तेच
समर्थ । तातूंतल्यान कृतार्थ भक्त तांचे ॥९॥ धांव पाव रे सार्वानाथा । दवरतां तुज्या चरणीं माथा । विसरून गुन्यांव
सगले आतां । घालय चिंता दासाची ॥१०॥ असो सांपडटकूच संकश्टांत । स्मरता सार्वक जो भक्त । ताचें दुखब,

१. मुकूट, श्रेष्ठ. २. जें टाळून नजो अशें. ३. सगल्यांनी.

चिंता समेस्त । निवारण करता तोच एक ॥११॥ अशे साई दयेचे सागर । कृपा केली तांणी म्हजेर । म्हणुनूच भक्तांक
 जालो हो सादर । ग्रंथ भोव मंगलकारक ॥१२॥ नाजाल्यार म्हजो कितें अधिकार । कोण हें कार्य घेवपाचो माथ्यार ।
 जाचो तोच निवारपी आसल्यार । कसलो 'भार म्हजेर ॥१३॥ आसतकूच म्हजे वाचेचो प्रकाशक । साई समर्थ
 ज्ञानदीपक । अज्ञान काळखाचो नाशक । धरचो दुबाव कित्याक ॥१४॥ त्या दयाळू प्रभूचो भरवंसो म्हणून ।
 दिसलोना श्रम इल्लो पसून । इत्साय जाली मनाची पूर्ण । कृपा प्रसाद हो तांचोच ॥१५॥ संतसेवा ही ग्रंथ रुपान ।
 पूर्वपुण्यायेनूच आयलें हें घडून । गोड करून घेतली देवान । उपकारी ताचो हांव सदांच ॥१६॥ फाटल्या अध्यायांत
 जालें श्रवण । तरातरांचे दृश्टांत दिवन । कशी भक्तांक शिकवण । दिताले दयाघन साई ताचें ॥१७॥ आतां ह्या
 अध्यायांतूय एक । सप्तशृंगी देवीचे उपासक । तांचें हें गोड कथानक । खुशालकायेचें आयकात ॥१८॥ देव-देवी
 आपल्या भक्तांक । कशे लायताले संतसेवेक । हो तर चमत्कारूच एक । आयकात तो आदरान ॥१९॥ म्हाराजांच्यो
 कथा उपाट । एका परस एक अद्भूत । हीय कथा तसलीच । आयकात ती शांत चित्तान ॥२०॥ कथा न्हय तें
 अमृतपान । तातूतल्यान मेळटलें समाधान । कळटलें साईचें म्हानपण । व्यापकतायूय तशीच ॥२१॥ तर्कवादी आनी
 चिकित्सक । लागचें न्हय केन्ना तांच्या नादाक । हांगा ना सुवात वादावादीक । गरज अमर्याद प्रेमाची ॥२२॥ ज्ञानी
 आसून जावचो भावीक । श्रद्धाशील विस्वासूक । वा संतांघरचो पायक । हेरांक ह्यो काणयो मायावी ॥२३॥ हो
 साईलीला 'कल्पतरू । निर्विकल्प फळपुण्यधरू । आसत भक्त भाग्याचो 'सधरू । तोच उतारू ह्या तळाचेर ॥२४॥

१. वर्जे. २. इत्थीत वस्तु दिवपी रूख. ३. घटमूट.

॥श्रीसार्वसच्चरीति॥ १३९

अायकात कथा परम पावन । परमार्थांक दिवपी मोक्षाचें दान । सकल साधनां मदीं मुखेल जावन । कृतकल्याणी
 सगल्यांक ॥२५॥ सहजतायेन जडजीव उद्भारण । तें हें साईकथा अमृतपान । प्रापंचिकांचे समाधान । मोक्षाचें साधन
 मोक्ष इत्सुकाक ॥२६॥ हांगा करतकूच कल्पना एक । पावता कल्पनातीत आनीक । म्हणून हेमाड जावन नतमस्तक ।
 आपयता श्रोत्यांक आयकुपाक ॥२७॥ एकेक अशी सांगतकूच कथा । वाडटली लिलारस आस्वादता । जातलें
 समाधान भवदवार्ता । साईसमर्थताय ती हीच वळखात ॥२८॥ गांव वणी जिल्लो नाशीक । काकाजी वैद्य नांवाचे
 गृहस्थ एक । आसले थंय राबित्याक । पुरयत ते थळावे देवीचे ॥२९॥ देवीचें नांव सप्तशृंगी । पुरयत अस्थीर
 'अंतरंगीं । अनेक खर संकशटां 'प्रसंगीं । संवसार त्रासांनी पिडिल्ले ॥३०॥ पडटकूच संकशटांचो रेवाडो । मन हें
 घुंवता जशें भंवरो । शरिस्त्रय काडटा भोंवताडो । मेळना सुसेग खीणभराचो ॥३१॥ तातूत काकाजी भोव दुखेस्त ।
 वचून सरल देवळांत । देवा कडेन काकुळ्टेक येत । चिंता पयस करची म्हणून ॥३२॥ केलो धावो मनांतल्यान ।
 देवीय संतोशली भाव पळोवन । तेच रातीं दृश्टांत दिवन । केलो जो चमत्कार आयकात ॥३३॥ देवी सप्तशृंगी
 आईन । काकाजींच्या सपनांत वचून । चल म्हणलें बाबां कडेन । जातलें मन पूर्ण स्थीर ॥३४॥ हे बाबा खंयचे
 कोण । करतली देवी स्पृश्टीकरण । म्हणून काका जे रावताले उमळशिकेन । इतल्यान आयली जाग तांकां ॥३५॥
 उमळशीक तशीच उरली । सपनवृत्ती तत्काळ सोंपली । काकाजींनी बुद्धी चलयली । 'बाबा' कोण ते कळचे
 म्हणून ॥३६॥ आसतले 'बाबा' च्यंबकेश्वर । काकाजींच्या मनांत होच विचार । वचून घेतलें दर्शन 'सत्वर ।

॥४०॥

१. मग्न. २. इत्सा. ३. उमळशीक.

॥श्रीसार्वामच्चरीति॥ ४०९

सोयरो तरी किंते सामान्य । सगल्यां परस जो बाबांक मान्य । जाच्या प्रेमाक ना तुळा अन्य । अधिकारूय धन्य
 आसलो जाचो ॥५१॥ वळख माधवराव नांवान । देशपांडेपणाचें वतन । बाबां कडेन सामकें लागीपण । इतलें
 आनीक नासलें कोणाक ॥५२॥ सदा सर्वदा प्रेमान झगडप । आरेतुरेचें एकेरी उलोवप । स्वताच्या भुग्या प्रमाणे
 वागोवप । पावलो तेना 'वणीक ॥५३॥ भुग्याक जेन्ना जालें दुखणे । आवयन देवीक घालें गाराणे । व्हंटयें तुजे
 घालें हें सानुलें । तारप मारप तुजे कडेन ॥५४॥ भुगें म्हजें जातकूच बरें । चरणांचेर घालतां रोखडें । अशें देवीक
 करतकूच सांगणे । मेळलो सुसेग भुग्याक ॥५५॥ आसू वैज वा देव । संकश्टांतूच तांकां 'भाव । मागीर विसरपाचें
 तांचें नांव । हीच वृत्ती मनशाची ॥५६॥ सौंपलीं वर्सा म्हयने साबार । आंगवणीचो पडलो विसर । अखेरेक आवयन
 मरणा वेळार । माधवरावांक सांगलें ॥५७॥ बन्याच वर्साची ही आंगवण । पावयतां पावयतां तेंकलें मरण । तरीय
 शक्य जालेना म्हज्यान । वच तूं दर्शनाक देवीच्या ॥५८॥ तशेंच आवयच्या दोनांय स्तनांक । जालें दुखणे खर
 एक । तेंय बरें जावचें म्हूण आनीक । घाल्लें गाराणे देवीक ॥५९॥ घालतां माते लोटांगण । वाटायशी जर ह्या
 दुखण्यांतल्यान । करून रुप्याचे दोन स्तन । ओंपतां उंवाळून चरणांचेर ॥६०॥ आयज फाल्यां करतना । तीय
 उरिल्ली पावयनासतना । याद जाली आवयच्या मना । मरण लागीं पावलें तेन्ना ॥६१॥ बब्याक हाची याद
 दिवन । फेडपाचें ताचे कडल्यान उतर घेवन । रोखडोच तिणे सोडलो प्राण । जाली विलीन अनंतांत ॥६२॥ फुडें
 बब्याचेंय तेंच जालें । वर्सा म्हयने उलगले । आंगवण साप्प विसरून गेले । उरली तशीच पावोवपाची ॥६३॥ अशे

तरेन वर्सा तीस । सोंपतकूच शिरडीक एक दीस । ज्योतिशी एक करीत प्रवास । पावलो त्याच स्थानार ॥६४॥
 ज्योतीश विद्येचें खर ज्ञान । बळखतालो भूत-भविश्य-वर्तमान । अनेकांक तृप्त करून । पाविल्लो बरोच
 नामनेक ॥६५॥ श्रीमंत केशवराव बुटटीं सयत । अनेकांचें भविश्य सांगीत । विस्वास तांचो मेळयत । लोकिकाक
 तो पाविल्लो ॥६६॥ माधवरावांचो भाव 'धाकलो । आपलें भविश्य जाणपाक गेलो । ज्योतिश्यान पूर्ण अभ्यास
 केलो । म्हणलें, “आसा रागणे देवीचें ॥६७॥ आवयन केल्ल्यो आंगवणी दोन । मरणा वेळार व्हडल्या पुताक
 आपोवन । दिल्ल्यो त्यो याद करून । सांगिल्लें पावय म्हुणून उगडासान ॥६८॥ त्यो पावोवंक नात आजवेर ।
 तिडकल्या देवी तुमचेर खर” । बापाजीन येवन ती खबर । सांगली माधवरावांक ॥६९॥ माधवरावांक पटली खूण ।
 शेटीक बेगोबेग आपोवन । करून घेतले रुप्याचे स्तन । गेले घेवन मशिदींत ॥७०॥ घालून बाबांक लोटांगण ।
 फुड्यांत दवरून दोनूय स्तन । घेयात ही आंगवण पावोवन । सांगलें ताणी बाबांक ॥७१॥ तूंच आमची सप्तशृंगी ।
 तूंच आमचे खातीर देवी । ही आंगयिल्ली देणगी । घेयात करून पावन ॥७२॥ “सप्तशृंगीच्या देवळांत वचून । ऑंप
 तुज्याच हातांतल्यान । सांग घेवपाक करून पावन” । म्हणलें ताका बाबांनी ॥७३॥ अशे तरेन करतकूच आग्रो
 खर । माधवरावांचोय जालो विचार । तसोच सरलो भायर । केलो निश्चेव दर्शनाचो ॥७४॥ घेतलें बाबांचें दर्शन ।
 मागलें तांचें आशिर्वचन । उदी प्रसाद आज्ञा घेवन । सरलो भायर वचपाक ॥७५॥ येना फुडें ते सप्तशृंगीक । लागले
 कूळ पुरयताक सोदपाक । नशीब काकाजीचें त्या खिणाक । आसले ते घरांतूच ॥७६॥ काकाजीक उमलशीक

१. बापाजी।

॥ अध्याय ३० ॥

उपाट । रोखडीच जावची बाबांची भेट । तेन्नाच पडप माधवरावांची गांठ । ही किंते गजाल सामान्य ॥७७॥ खबर तांची विचारतकूच । शिरडीच्यान आयल्यात हें कळटकूच । खोस दोगांकूच एकूच । मारली वेंग एकामेकाक ॥७८॥ अशे ते दोगूय प्रसन्नचित्त । साई महिमान गायत गायत । पूर्ण जातकूच आंगवण कृत्य । पुरयतूय वांगडा आयले शिरडीक ॥७९॥ माधवरावां असलो सांगात । तोच मेळप असो अचकीत । पुरयतबुवा खुशालभरीत । धरली वाट शिरडीची ॥८०॥ आंगवण पावल्या त्याच 'खिणाक । दोगूय पावले शिरडीक । रोखडेच गेले साईदर्शनाक । परम भक्ती उत्कंठेन ॥८१॥ आदीं जशी मनाची उमळशीक । तश्याच पावलांनी करीत ताकतीक । पावले काकाजी गोदा तडीक । शिरडी लागींच थंयच्यान ॥८२॥ पुजान्यान धरले बाबांचे चरण । केलो अभिशेक दुकांच्या उदकान । जावन दर्शनान सूखसंपन्न । जालें प्रसन्न चित्त तांचें ॥८३॥ आसलो म्हणुनूच देवीचो दृश्टांत । नदरेन पळयतकूच ते बाबा समर्थ । काकाजी सुखावले यथार्थ । जालें मनोरथ पूर्ण तांचें ॥८४॥ आसू, काकाजी सूखसंपन्न । दर्शन जाल्ल्यान चित्त प्रसन्न । जालें पूर्ण हुसक्यामेकले मन । कृपा धनाच्या वर्षावान ॥८५॥ सौंपलें मनाचें चंचलपण । स्वता जाले विस्मयसंपन्न । आपणाकूच विचारले आपणेन । करणी कितली ही विलक्षण ॥८६॥ उलयलेनात उतर पसून । ना प्रस्न-समाधान । दिलेना कसलेंच आशिर्वचन । फकत दर्शन सूखदिंणे ॥८७॥ चंचलताय म्हज्या मनाची सगली । एका दर्शनानूच पूर्ण न्हिवली । परम 'सूखसंवित्ति लाबली । 'दर्शनमहती' नांव हिचेंच ॥८८॥ साई चरणीं नदर लागली । तातूतल्यान वाचा मोनी जाली । आयकतकूच बाबांच्यो गजाली मेळळी । खोस वर्णना

॥**श्रीमार्द्वसच्चरीत्**॥ ४०४

॥ अध्याय ३० ॥

भायली ॥८९॥ पुरयतबुवा अनन्य भावान । गेले समर्थांक शरण । मेळळे उपाट सूखसमाधान । विसरले वृत्तीक
 आदले ॥९०॥ उपरांत काकाजी शिरडीक । रावले बारा दीस आनीक । मेळटकूच पूर्ण थिराय मनाक । परतले
 सप्तशृंगीक ॥९१॥ सपनांकूय लागता काळ । फांतोड वा सकाळ । जेन्ना जीं पडटात तींच सफळ । थारतात निर्फळ
 बाकीचीं ॥९२॥ अशी सगल्याक प्रसिद्दी । मात ह्या शिरडीच्या सपनांची सिद्धी । खंयूय कशींय जरी पडलीं ।
 अणभव अबादीत भक्तांक ॥९३॥ ह्या अर्थाची लहानशी कथा । आदरान सांगतां श्रोत्यांक आतां । कवतूक दिसतले
 परम चित्ता । वाडटली उमळशीक आयकुपाची ॥९४॥ अशेंच एकदां बाबांनी दीक्षितांक । सांगले दनपारचें वचपाक ।
 टांगो घेवन रहात्याक । हाडपाक 'खुशाल भाऊंक ॥९५॥ दीस बरेच जावन गेले । एकामेकांक मेळूक नासले ।
 म्हणुनूच लागल्यात तळमळे । आपयला म्हूण सांग ताका ॥९६॥ करून आज्ञा अभिवंदन । दीक्षित गेले टांगो घेवन ।
 खुशालभाऊ मेळटकूच 'प्रयोजन । सांगले तांकां येवपाचें ॥९७॥ आयकून बाबांचो निरोप । खुशालभाऊंक भोव
 अजाप । कांय खिणां आदीं सपनांत । हेंच सांगताले बाबा आपणाक ॥९८॥ आतांच हांव दनपारां जेवन । घेतालों
 सुसेग आड पडून । थंयच दोळ्याक दोळो लागून । सपनूय पडलें अशेंच ॥९९॥ म्हणलें आतांच यो शिरडीक ।
 म्हजीय वाडली उमळशीक । करूं कितें घोडो ना लागसराक । धाडलो पुताक सांगपाक ॥१००॥ पूत आतांच भायर
 सरलो । इतल्यान तुमचो टांगो पावलो । दीक्षित फकांडांनी म्हणपाक लागलो । तेच खातीर धाडलो म्हाका ॥१०१॥
 आतां स्वता येता जाल्यार । टांगो भायर आसा तयार । दीक्षितां वांगडा ते मागीर । पावले खोशयेन

॥**श्रीमार्द्वसच्चरीत्**॥ ४०६

शिरडीक ॥१०२॥ तात्पर्य, खुशालभाऊ मेलठकूच । बाबांचेय पूर्ण जालें मनोरथ । खुशालभाऊंचेय भस्न आयलें
 काळीज । पळोवन ही लिला बाबांची ॥१०३॥ एकदां एक पंजाबी ब्राह्मण । रामलाल ह्या नांवान । राविल्लो मुंबय
 वचून । दिलो दृश्टांत ताका श्रीसाईंनी ॥१०४॥ दिड़ वायु रवि वरुण असल्यो देवता । हांच्यो अनुग्रहाच्यो सत्ता ।
 बाहांताकरण-विषयग्राहकता । जागृतावस्था नांव तांकां ॥१०५॥ सुसेग घेतात जेन्ना इंद्रियगण । जाता जाग्रतसंस्कार
 प्रबोधन । ग्राह्यग्राहकरुपान स्फुरण । अशें हें लक्षण सपनाचें ॥१०६॥ ताचें सपन तर विलक्षण । खबर नासलें बाबांचें
 रूपलक्षण । आदीं केन्नाच नासलें दर्शन । “म्हजे कडेन येवन वच” म्हणीत ॥१०७॥ आकृती वयल्यान दिसले
 महंत । पूण खबर ना खंय रावतात । रामलाल जावन जागृत । लागलो करपाक विचार ॥१०८॥ वच्चें अशें दिसलें
 मना । पूण वचप खंय खबर ना । मात जो ताका आपयतालो दर्शना । ताची रचना खबर ताकाच ॥१०९॥ त्याच
 दिसा दनपारां मागीर । सहज मारतना रस्त्यान फेर । फोटू एका दुकानाभितर । पळोवन मनांत अजापलो ॥११०॥
 सपनांत जें रूप दिसलें । हेंच तें म्हणपाचें ठाम पटलें । पसरकाराक त्या विचारलें । फोटू हो कोणाचो म्हणून ॥१११॥
 लक्ष लावन फोटू पळयलो । कोण खंयचे विचारपाक लागलो । कळठकूच हो साईं शिरडीचो । रामलालाक जालो
 सुसेग ॥११२॥ फुडलो नामो फुर्डे मेळळो । रामलाल मागीर शिरडीक गेलो । बाबांच्या निर्वाणा मेरेन रावलो ।
 कायम तो शिरडींत ॥११३॥ भक्तांचे पूर्ण करपाक हेत । हाडचे तांकां दर्शनाक । पूर्ण करचे तांचे सुवार्थ परमार्थ ।
 हेंच मनोरथ बाबांचें ॥११४॥ हरशीं ते अवाप्तकाम । स्वता सदांच निश्काम । निसुवार्थ निरहंकार निर्मम ।

१. भावडा. २. आसपत्रा नाशल्ले. ३. श्रीसाईसच्चरीत।

॥ श्रीसद्गुरुसार्वानाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

○ ○ ○

१. वैराग्य. २. सुसेग.